

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 „ — „

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 12 frt — kr.
Negyedévre . . . 3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, július 15.

Csendesen tova húzódó földrengés.

Igy jellemzi az egyházpolitikai törvényeket évi hivatalos jelentésében a budapesti református egyház, melynek superintendense Szász Károly és nemrég elhunyt főkurátora Tisza Lajos ugyanezen egyházpolitikai törvényeknek főkortesei voltak.

Bizony maguk a józanabb protestánsok, kik nem mennek tüskön-bokron a kormány után, mint Zay Miklós, néhai jó Péchy Tamás vagy Prónay Dezső báró megmondották idejében, hogy földrengés lesz az, mely pusztítani fogja az eklézsiákat; de ők maguk sem gondolták, hogy két év múlva már a budapesti ev. ref. egyház is panaszkodik a földrengés pusztításai miatt.

Hiába volt akkor minden figyelmeztetés. Csak arra néztek akkor, hogy a »generális« igy akarja, hogy megkapják önfeláldozásuknak kialakított bérét, hogy ezzel kárt okoznak a pápistáknak. Másra nem néztek, argumentumokra nem hallgattak.

Most már nézhetik a földrengés pusztítását ölbe tett kézzel, mert egyebet nem igen tehetnek és kutathatják fürkésző szemmel az okokat, melyek a földrengészerű pusztításnál közreműködnek.

Észreveszik most már azt is, amit régebben nem akartak meglátni, hogy a felekezeten kívüli állami és községi iskolák nem nagyon mozdítják elő a vallásosságot, sőt ellenkezőleg melegágyai a vallási indifferenzizmusnak. Ez a vallási közöny

— mint a budapesti ev. ref. egyház jelentéséből olvassuk — egyes protestáns vallású szülőknél annyira megy, hogy a zongora vagy rajzórát elébe teszik a — hittanórának.

Érdekes vallomás.

Ezelőtt éppen a reformátusok voltak legnagyobb barátai a felekezeten kívüli állami és községi iskoláknak. Itt Nagyváradon is egyszerűen eladták iskoláikat a városnak, gyermekeiket pedig a felekezeten kívüli iskolákba küldik. S így lett ez a nyolcz közül az egyetlen felekezet, melynek nincs egyetlen iskolája sem, pedig létszámuk meghaladja a tízezret. Ha másutt is ilyen állapotok uralkodnak, akkor aztán nem csuda, ha megtörténik az, amiről a budapesti ev. ref. egyház oly meghatóan panaszkodik, hogy »mint nyár derekán az előfáról a fonnyadt levelek, úgy hullanak le egyházunkról a közöny által megfonnyasztott tagok«.

És minél inkább növekedik a közöny által megfonnyasztott tagok száma, annál inkább növekedik a felekezeten kívüliekké és a nazarénusoké, még pedig nem csak ott, ahol elviselhetetlen az egyházi teher, hanem — mint az említett jelentés nyiltn bevallja — ott is, ahol az egyházi teher nem súlyos. Tehát nem az vezetőiket ki az eklézsiából, hogy megszabaduljanak a terhektől, (melyekben különben a nazarénusoknál még inkább van részük), hanem más oknak kell lenni, mely őket erre a nagy elhatározásra bírja, sarkalja.

Hogy ezzel szemben »megnyugtattja« a fővárosi ev. ref. egyházat az a tudat,

hogy »rajongók mindig lesznek«, — legalább is különös és érthetetlen. Hiszen maga a jelentés is konstatálja, hogy az egyházpolitikai törvények nyitották meg a zsilipet, melyen keresztül most »tömegesen« tódul a hithagyók árja. Pedig ezeket a zsilipeket megnyitni éppen azok a pásztorok segítették, akik most közönytől vádolják saját hiveiket.

Nem vagyunk kárörvendők, de minden káröröm nélkül is konstatálhatjuk, hogy a bajt, melyről oly panaszosan zeng a jelentés, maguk keresték maguknak. És ha már látva a »csendesen tova húzódó földrengés« pusztításait s felismerve annak okait, nyiltn kijelentik, hogy »ezek ellen küzd egyházunk«, — hiszszük, hogy a revíziónál találkozni fogunk — nem mint ellenségek, hanem mint egy célért küzdők.

De addig még sokat fog pusztítani az eklézsiákban az a »csendesen tova húzódó földrengés«.

A tisztviselő-hirlapírók ellen.

Halmos János polgármester ma a következő rendeletet adta ki: Tudomásom van arról, hogy a székesfőváros törvényhatóság egyes alkalmazottai a hirlapírással úgy szólván hivatalosszerűleg foglalkoznak, a mennyiben az illetők egyik-másik napilap szerkesztőségének kötelékében állanak. Az, hogy közszolgálatban álló egyén szakszerű és közérdekű kérdésekkel, fölöttes hatóságának huzzájárulása mellett, a lapok hasábjain foglalkozik, a szolgálati érdekek szempontjából nem kifogásolható, sőt üdvösnek ismerendő el; de viszont

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

És még egy csókot és hozzá . . .

Németből: Votiski Antal.

— Igazán örülök, hogy valahára jithon vagy, kedves fiam! — kiáltá az öreg Radnóthy Mátyás fiának, Dininek az asztalon keresztül a villásreggelinél.

Milyen erős lettél, barna, férfias, széles, kissé magasabb és csinosabb is . . . no ne tégy ugy, mintha csiklandozna valaki! Az, hogy Piccolominiaknál szolgáltál, a tábort élet, maguk az ütökzetek éppen nem ártottak neked a mint látom — sőt ellenkezőleg. (Radnóthy Dini, a fiatal ur éppen most érkezett Bécsen keresztül Radnóra a császár és király egyik táborából és kezdte elszámolni kalandjait azon öt évnek, a mig oda volt.

Igazán örülök, folytatta az öreg, hogy te ismét itt vagy, egészségesen, ép tagokkal . . .

— Nagyon is épekkel! kacagott hamisan a csinos, karcsu, bogárszemű fiatal ember.

— És most rögtön mézs s elveszed a mily hamar csak lehet a Bartfay Gizit!

— De papa . . .

— Paperlap! Semmi kifogást, gyerek. Vagy van már kedvesed? Ez természetesen már más dolog. Mert a te korodban ilyenféléről nem lehet lebeszélni a fiatallembert. — Magamról tudom . . .

Az nem, papa, hanem . . .

— No, akkor minden jó. Katonaságod alatt ugyan lehettek olyan apró szerelmeid, a mennyi csak kellett, de ez a katonához tartozik ép ugy, mint a borju és a »komisz« kenyér. — Minthogy azonban semmiféle szivbeli ügyed jó családból született kisasszonnyal nem volt, átlovagolsz mielőbb Csávásra és . . .

— És elveszem Bartfay Gizit, a várkisasszonyt, Csávás urnőjét? kacagott Dini urfi.

— De hát olyan igen vár már reám?

— Kérlek, tacsó, ne légy olyan hiu! Az én régi barátom Bartfay László négy év előtt mindkét csrvási pusztát megvette és a felvidékről az alföldre húzódott; mi pedig gyakran összejöttünk iszogatni, vagy vadászni, vagy kártyázni és én egész beleszerettem a lányába, a Gizikébe!

— De papa, akkor . . .

— Hallgass! Tudom miféle bolondot akarsz mondani! . . .

— Tehát előadtam László barátomnak: Milyen jó volna az én Dini fiamnak a Gizi kisasszony, ha majd hazajön a katonaságból, mondtam én és beszéltem róla kéket, zöldet, tul dicsértelek a bécsi Szent István templomon is, röviden, senki sem lesz menyem csak Bartfay Gizit!

— De papa . . .

— Hallgass, már mondtam, ha egyebet nem tudsz mondani!

— Jó, papa. De egyet kikötök magamnak. Mielőtt elvenném, ismernem kell. Mert lehet egy leány még oly csinos is, finom is, — gyak-

ran van a száján egy vonás, vagy a szemében valami, vagy egy szokás a beszédében, a mi lerontja az egész hatást és oka lesz, hogy inkább szeretne elvenni az ember egy vén csoroszlját, mint a szép, felcziczomázott kisasszonyt! Tehát én így teszek: nem ugy megyek oda, mint Radnóthy Dénes urfi, hanem mint az ordináncz a Banda Muki és viszek a kisasszonynak egy levelet. Ily módon megösmérem a kisasszony szobalányával és azt jól kikérdezem, tüzetesen — és akkor — majd meglátjuk, mit tegyünk!

— No, tőlem lehetsz a mi akarsz! De ne tégy valami bolondot, mert . . .!

A következő reggel Dini urfi Ordonánczának, Banda Mukinak a ruhájában átlovagolt Csávásra egy levéllel, mely a Gizi kisasszonynak szólt.

Nem bocsátották be mindjárt, hanem jó ideig várnia kellett s csak azután vezették fel a kisasszonyhoz és adhatta át a levelet. A kisasszony szőke volt, halvány, hitvány, gyöngéd alak, nagyon szűzies, nagyon szerény és egész fészes nehéz brocatruhájában; átvette büszkén a levelet és így szólt komornájához, egy szép, piros, égetően néző szénfekete szemű s villogó fogu leányzóhoz: Vezesd az embert a pinczébe, Miczi, adj neki addig egy üveg somlaít, mig én megirom a választ Dénes urnak.

Az ál Banda Muki a kisasszonyt kíméletlenül és kíváncsian nézegette — erősen fon-

semmiképpen sem lehet összeegyeztetni a közszolgálat érdekeivel és a fegyelmi szempontokból szem előtt tartandó követelményekkel, hogy az alkalmazottak rendszeresen díjazott munkatársai, minőségben működnek a hírlapoknál. A hírlapírással foglalkozó székesfővárosi alkalmazottak ugyanis, a mennyiben az illető lapnál elvállalt kötelezettségeiknek megfelelően eleget tenni kívánnak, a hivatalos munkájukban eltöltendő időnek egy részét okvetlenül a hírlapírással kell fordítani, sőt gyakran abba a helyzetbe jutnak, hogy lapjuk érdekében hírek szerzése szempontjából különböző hivatalokat kell felkeresniük. Már pedig a székesfőváros közigazgatásában ez idő szerint egy munkaező sem vonható el, habár csak ideiglenesen is tulajdonképpen rendeltetésétől, sőt az összes munkaezők fokozott és rendkívüli tevékenységére van szükség, hogy a székesfőváros fejlődéséből kifolyólag az igazgatás irányában származó és folyton szaporodó igényeknek eleget lehessen tenni. Az alkalmazottak hivatászerű hírlapírói működését tehát megengedhetőnek annyival kevésbé tarthatom, mert a minden körülmények között fenntartandó szolgálati fegyelmek alapfogalmaiba ütközik az, hogy a jelenlegi állapot mellett meg van a lehetősége annak, hogy a hírlapok kötelékében álló alkalmazottak fölttes hatóságaik vagy hivatal főnökeik közszolgálati ténykedéseinek nyilvános bírálatot tehetnek, a mi közszolgálati viszonyban megengedhetlen és ferde helyzeteknek a forrása lehet.

Mindezek alapján s mivel a hatóságnak az a komoly intenciója van, hogy a székesfőváros alkalmazottait mellékfoglalkozásoktól amennyire lehetséges, a szolgálat érdekében tartsa vissza, továbbá arra való tekintettel, ennek intenciója kifejezésre jutott a kerületi előjáróságokról szóló 1893. XXXIII. t. cikkben is, a melynek egyik rendelkezése szerint a mellékfoglalkozás tiltva van, de kifejezésre jutott abba a javaslatban is, a melyet a tanács a fenti igazgatás újjászervezése kérdésében legközelebb a törvényhatósági bizottság közgyűlése elé fog terjeszteni: indítatva érzem magamat arra, hogy fenntebb értelemben üzött hírlapírást a székesfőváros alkalmazottaira nézve ezennel ellítsam és felhívom az összes érdekeltet, hogy az illető lap kötelékéből

legközelebb f. é. augusztus hó 15-éig váljanak meg. Erről tudomás és megfelelő körözés végett az összes hivatal főnök és intézeti igazgató urakat értesíteni. Budapest, 1898. július 11. Halmos polgármester.

A vám-ankét.

A vám-parlament folytatja serényen munkálkodását, habár a czéllal nem igen van tisztában. Érdekeséget a dolognak különben az kölcsönöz, hogy ezen ülésen mutatkoztak be az agrár-érdek szószólói, névszerint: Miklós Ödön, Károlyi Sándor gróf, a »Magyar Gazda Szövetség« megbízottjaként pedig Emödy József. Mindnyájan igen kétesen nyilatkoznak a javaslat értékéről és komolyságáról. Egyedül a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara küldötte emel szót a javaslat mellett.

Napirend előtt Zselenszky Róbert gróf tekintettel a gazdák érdekeltségére és a nyári munkaidőre, kéri annak megengedését, hogy bizonyos határidő alatt írásban adják be az értekezlet tagjai véleményüket.

Dániel Ernő báró miniszter javasolja, tekintettel arra, hogy sokan vannak még szószólásra felírva, hogy egyelőre az eddigi módon folytatás a tanácskozást és a holnapki ülés végén határozzanak a továbbiak iránt.

Ezután folytatták a tárgyalást.

Weisz Mór szerint a tarifa a kereskedelemügyi, ipari szempontnak kell, hogy megfeleljen. A tervezet a legnagyobb dícséretet érdemli. A mezőgazdasági vámokat mérsékelni kell, mert különben a fogyasztócsarnok szenved ez alatt. A mi az ipart illeti, hazai iparunknak nincs szüksége nagyobb védelemre mint a milyen védelmet eddig az osztrák ipar a németországi ipar versenyével szemben élvezett. Különben is az iparvállalatok keletkezése csak igen kis részt függ a vámtól.

A mi a dolog pénzügyi részét illeti, a vámtarifának nem lehet feladata az, hogy új jövedelmi forrást nyisson az államnak; ezalatt csak szenvednek a vámtarifához fűződő nagyobb érdekek. A tengeren szállított áruknak való kedvezés nagy jelentőséggel bír, már csak azért is, hogy ezek az áruk magyar kikötőbe tereltessenek és továbbszállításukhoz magyar vasutak használtassanak. Ezen alapelvek szerint óhajtja a tarifa átdolgozását és akkor alig fog a tarifa a mai közös vámtarifától különbözni.

Miklós Ödön hangsúlyozza nagy gazdasági és politikai jelentőségét annak, hogy Magyarország ma tényleg gazdasági tönkretetésének állapotában van. Magának a vámtarifának akut jellege jóformán csak az Ausztriában beálló eshetőségek szempontjából van. A tervezet körül

kifejtett munkásságot azonban, bármi legyen annak sorsa, meddő munkának nem tartja mert az igen becses, a többi külállamokkal kötendő szerződések szempontjából is.

De az autonóm vámtarifa maga csak egy részét képezi az összes közgazdasági factoroknak. Nem szabad tehát annak nagyobb jelentőséget tulajdonítani, mint a mennyivel tényleg bír. De ez egyttal fethívja az állami és kormányzati élet igen lényeges factoraira a figyelmet, az egész pénzügyi politikára, adópolitikára, forgalmi politikájára, bankügyre és nemzetközi szerződéseken nyugvó külkereskedelmi politikájára. A gazdasági élet öntudatos átalakítására százados munkásság szükséges és ezért téves különféle államok gazdasági erejének pusztán a termelési és ipari statisztika alapján való összemérése. Magyarország az ő sajátos helyzetében nem helyezkedhetik más álláspontra, mint a jogos önvédelem alapján méltányos alapon; mert ha valakinek, Magyarországnak áll érdekében az, hogy a különböző gazdasági tényezők harmóniáját lehetőleg megővja.

Az elmúlt évtizedek hosszú fokozatán minden erőket a mezőgazdaságból szedték és ez elterelte a figyelmet attól a védelemtől, a melyet számára a törvényhozástól joggal követelhetünk volna. A mezőgazdasági vámokkal nemcsak a tengerentuli verseny ellenében kell védelmet keresnünk, hanem legközelebbi szomszédainknál két szempontból kell figyelniük: az egyik az, hogy a termelésnek velünk szemben olcsósága őket előnyösebb helyzetbe juttatja, másfelől az ő termelésük silányasága a mi jogos igényeinket békíti meg. Nem kell semmi protectió a mezőgazdaságnál, de meg kell akadályozni bizonyos tényezők romboló hatását. Utal arra a hatásra, amelyet kedvezőbb conjunkturák a vámokra gyakorolnak és ennek a jövő szerződések kötésénél való figyelembevételét ajánlja.

Az okszerű iparfejlesztési politikának léte alapja abban rejlik; minél több oly iparágak a fejlesztése, a melyek nyers anyagaikat az ország határain belül lehetik. Az ipari szükségletek ellátása szempontjából nem szabad a hazai ipart tulságosan dédelgetni.

A mi a pénzügyi szempontot illeti, annak előtérbe jutását, különösen közfogyasztás tárgyát képező cikkeknek, épen nem helyesli. Ennek a közgazdasági életben csak romboló hatása lehet. Egyébiránt Ausztriával szemben több irányban alkalmazható lenne a pénzügyi vám, anélkül, hogy ezt az elvet megsértenők.

A feladatot abban látja, oly vámtarifát megszerkeszteni, a mely a közgazdasági élet különböző harmoniáján épül fel és a mely méltóságteljesen megállhat a külállamok bírálatával szemben is. 1903-ig sem vagyunk minden tekintetben megköve a külállamokkal szemben;

tolgatta. A kisasszony nem volt ép csunya, inkább egy kissé csinos, hanem olyan vékonyka és — és . . .

De a szobalány, a Miczi! Az már aztán leány . . .! Levezettette magát vele a lépcsőn a pinczébe és háromszor megbotlott a lépcsőn, úgy hogy a lányra kellett támaszkodnia. A sötétség tette vagy a borgőz, egész zavartan kért bocsánatot.

Az jóízűen kacagott rajta. Mikor leértek, az ál Banda Muki engedelmet kért, hogy pipára gyujthasson. Amellett még egyszer olyan jól lehet inni, bizonyítottatta. Úgy még egyszer oly jól esik.

— Természetesen. Tegye csak magát kényelembe Banda úr! Mondta a Miczi vigan.

Miután elővett egy pókhálós üveg somlait a szegletből, elébe tette a pohárral együtt egy hordóra. Világot nem kellett gyujtani, mert a pincze ablakán, mely az udvarral egy vonalban volt, épen elég világosság jött be.

— Ott a bor . . . mondta.

— És még egy csókot is hozzá, — mondta a katoná végig huzva kezéit a szép kemény, formás karokon.

A lány ismét nevetett. Úgy látszott, szeret nevetni. De e mellett hátra hajlott, eltaszította a másikat és mondta:

— Semmi áron sem!

— Mit gondol maga? Mi egyáltalában nem ismerjük egymást!

Föltette magában, hogy kikérdezi a Miczit

a kisasszony felől. De most ezt épen nem látta fontosnak. A kisasszonyt elveszi szükség esetén, igen, de a Miczivel most más dolgokról akart beszélni és . . .

Hanem most a Miczi kezdte el:

— Maga hát a Radnothy Dini urfi szolgálója és haditársa volt, Banda ur? Ismeri őt jól?

— Kívülről, belülről! Ép úgy, mintha magam volnék. Olyan életet élünk együtt, a melyet még senki sem hallott. Egy tából ettünk, egy ágyban aludtunk, s ha az egyiknek viszkett, a másik megvakarta.

— Mit nem beszél maga! No, akkor mondjon el nekem pontosan mindent a fiatal urról! Csinos? Magas? Bátor? Karcu-e vagy zömök? Szeret nevetni? Nem iszik többet, mint kell? Nem kártyázik? Nem lümpöl? Valjon udvarias-e? Van-e . . .

— Ej, mit érdeklődik maga annyira iránta? — kérdezte az ál Banda türelmetlenül.

— Mert, — mert szeretem a kisasszonyomat! — mondta a Miczi hirtelen. Mert a kisasszonynak férjhez kell mennie hozzá és mert nekem az az iszonyu aggodalmam van, hogy nem lesz vele boldog! Mondjon el hát nekem mindent, a mit róla tud.

— Az hamar megvan! kiáltá a katoná határozottan. A kisasszony azzal az emberrel csak boldogtalan lenne, azt mondhatom magának, Miczi! Iszákos, minden nap mások czipelik haza. Azután alávaló ficzkó! Kötekedő és könnyelmű! Kártyázik olyan nagyban, hogy

másnak a haja szálat égnék állanak tőle. Hazudik mint a kefekötő. A pénzt kidobja az ablakon. E mellett zsugori, hogy az gyalázat. Sem magának, sem másnak jót nem tesz. Mindenbe belevatkozik. Ha löni hall, elájul. Ludtalu s a lábait olyanok, mint a pipaszár. Tuñt a határon . . . Szóval iszonyu ficzkó. Én mondhatom magának, igyekezzék mindenképen, hogy ne menjen hozzá a kisasszony!

— Nem, természetesen! . . . Itt van igyék még egy másik üveggel . . .

— Es még egy csókot is hozzá . . .!

— Nyugodjék már! Ne jöjjön közel hozzám! . . . Hanem abban a dologban nyugodt lehet. Ha én a kisasszonynak mindezt megmondom, biztosan nem megy hozzá. Egyébként . . .

— Egyébként beszéljünk inkább magunkról!

— Igaza van Miczi. Nem akarom magam dícsérni, de én már más ficzkó vagyok. Derék, hü, okos, mértékletes, becsületes . . .

— Jó, de . . .

— Bátor, büszke, nyilt, serény, fáradhatatlan . . .

— Hallja csak az ember . . .

— Vidám, udvarias, mindig kéznél, adakozó, hü szívű. De nem akarom magam dícsérni!

— Nem! — nevetett a láoy. — Nem akarja magát dícsérni, ezt meg kell adni.

— Mindig csak serényen! A piccolomi-

sok tekintetben tényleg gyakorolhatnók addig is önrendelkezési jogunkat.

Kivánatos volna, hogy minél többen fejezzék ki irásban is véleményüket és hogy ezek a vélemények egy szűkebb bizottság által szakok szerint feldolgozva bocsáttassanak a nyilvánosság elé.

A tarifa tételes bírálatába nem bocsátózik. A tengeren való behozatalt annak érdekében, hogy termelő és fogyasztó közt minél szorosabb kapcsolatot létesítsünk, a lehető legnagyobb pártolásban részesítendőnek tartja.

Lánczy Leo: Az ország közgazdasági önállóságának esetében szem előtt kell tartani, hogy a közös vámpolitikában lerakott politika helyébe oly politikát léptessük életbe, mely a mellett, hogy mezőgazdasági productióinkat továbbra is védelemben részesíti, az ország ipari törekvéseinek igyekszik rendszeresebben mint mostanáig, érvényt szerezni. Eddig jóformán le kellett mondani arról, hogy a tarifa megállapításánál nagyobb szabásu iparpolitikát lennének képesek alkalmazni és így legfeljebb arra szorítottunk, hogy a védvámok dolgában Ausztria részéről támasztott követeléseket kellő mederbe szorítsuk.

A tarifatervezettel foglalkozva, azt keresi, megfelel-e ez az ideáljának. T. i. olyan tarifának, melyben ipar és mezőgazdaság helyes védelmet talál s a melyben meg van adva az a határ, a meddig az egyik és a másik védelem tekintetében el lehet menni. Ugy találja, hogy a tervezet épen az ellenkezője, mert nem egyéb az, mint a vámháboru fegyvere. Célyszerűbbnek találta volna oly vámtarifa kidolgozását, mely tekintet nélkül arra, hogy más államok minő következtetéseket vonnak le belőle, az ország helyesen felismert szükségéből kifolyólag állapított volna meg. Taktikának sem jó, mert »man merkt das Absicht und wird verstummt.«

Hangsúlyozza, hogy azon nem kivánatos esetben is, a mikor a közös vámterület főtartható nem volna, Ausztriával kedvezményes alapon szerződéses viszonyba kell lépni. E tervezet alapján azonban ezt nem érjük el. E tarifa harci tarifa, a nélkül, hogy volna kívül harcolnunk, akademikus tarifa, mert nem akarjuk senkivel sem alkalmazni, mert a kívül szemben alkalmazni lehetne, Ausztriával szemben, azzal szemben előre kimondtuk, hogy nem alkalmazzuk.

Részletesen foglalkozik azzal, hogy mennyiben tér el ezen tarifa az ideális tarifától. A magas mezőgazdasági védvámoknak nem látja célját, mert az árt nem a vámok alakítják. E védvámoknak legfeljebb az a hatása lehet, hogy a fogyasztó közönségben azt a bahiedelmet ébreszse, hogy ha ezen vámok nem állának fenn, nagyfontosságú élelmi cikkek olcsóbbak volnának és ez csak bizonyos társadalmi bajok fokozására vezethetne.

Az ipari vámok tekintetében a tervezet egyrészt ellenkezésbe jut az ország ipari törekvéseivel és másrészt azokat túlhaladja. Egy részről nem nyújt védelmet, másrészt túlságos védelmet biztosít. Így pl. a vámmalkívánja megróni a külföldi komlót, a sörgyártás e fontos tényezőjét. Szóval, az ipari vámok tekintetében a tarifa nem üti meg azt a mértéket, a melyet alkalmazni kell. Az ipari vámoknál arra kell tekinteni, hogy mely iparágak vannak nálunk meghonosodva, melyek nincsenek és nem is lehetnek a közel jövőben. A tervezetet ebben a kérdésben is alapos átdolgozásnak kell alávetni.

Perhorestálja azon pénzügyi vámok fel-emelését, melyeket ezen tarifajavaslat contem-plál, annál is inkább, mert a kincstár dusan kárpótolatnék a külön vámterület esete az osztrák áruk után fizetett vámokból. Oda concludál, hogy nagy hálával fogadja a tervezetet, mint becses anyagyűjteményt, de azon számos javítást óhajt eszközölni. A minimális tarifát helytelennek tartaná, mert az csak feleslegesen szaporítaná vámkezelésünk nehézségeit.

Károlyi Sándor gróf: Nem érti, hogy miért tárgyaljuk most ilyen sürgősen a javaslatot, a mikor egyfelől csak öt év múlva lehet rá szükség, másfelől Ausztriával szemben nem akarjuk alkalmazni. De hát a kormány természetesen nem tehet róla, mert utasította a képviselőház. Ő tehát ezt a tarifát komolyan nem veheti s nagyon is banná, ha komolyan kellene venni. Hangsúlyozza, hogy földművelő állam vagyunk; minden földművelő állammak az a sorsa, hogy végre ipari állammá alakul át, de mi ettől még nagyon távol állunk. Az ipart nálunk támogatni kell, de csak a földművelés érdekeivel karöltve, semmiképen pedig ezen érdekeknek feláldozásával. Vannak iparágak, a melyek a földműveléssel összefüggésben vannak és ő épen ezekre fekteti a súlyt. Nem létező iparágakról ne beszéljünk. Beszéljünk a földművelésről, a földművelési iparágakról és azután egyéb, meglevő iparágakról. A leghelyesebbnek azt tartaná, ha Ausztriával kedvezményes szerződést köthetnénk, a mely a mi mezőgazdaságunkat és Ausztria iparát egyaránt kedvezményes elbánásban részesítené. Ha szerződést nem lehetne kötni Ausztriával, akkor, úgy véli, fenn kellene tartani a statusquotót esztendeig, míg szerződéseink a külállamokkal lejárnak és akkor egyezkedjünk úgy, ahogy érdekeink követelik. Az agrárvámokról szólva (Halljuk!) megjegyzi, hogy ha Ausztriától különválunk is, a harci vámok akkor sem bírnak öt évig semmi érdekekkel. Ezeket a harci váموkat tehát nem látna olyan actualisoknak, kivéve pl. Szerbiával szemben, a melylyel való szerződésünket különben a mai állapot mellett is meg lehetne szüntetni. De öt esztendő múlva más nemze-

tekkel szemben egyenesen szükség van e vámokra, mert olyan nemzetekkel szemben, a melyekkel egyezkedni nem tudunk, védve kell lennünk importjukkál szemben. Ép így van ez az örlési engedélyre nézve is; ez olyan dolog, a minek a tarifában helyet kellene találni; ennek helye Magyarországon nin csen; itt az iparnak ilyenmő védelme nem szükséges. Ha mi az öt év alatt vámháborus helyzetbe jutnánk Ausztriával, akkor adnánk exportpraemiumokat arra az öt évre, hogy gabonáink, liszteink ki-mehessenek oda, ahova eddig ki nem mehettek.

Nem barátja az export-praemiumoknak, absurditásnak tekinti azokat; de ha más eszköz nincs, még helytelen eszközöz is nyulhatunk az önvédelemben. Ezt jegyezék meg maguknak az osztrákok, hogy mi vámnáboru mellett is tudnánk magunknak piacot találni. Nem kívánja a háborut, mert ez egész közgazdasági életünket megrázkódtatná és a monarchia jövőjét veszélyeztetné.

Helyesebbnek véli, ha irásban adják be az értekezlet tagjai és esetleg még felkérendő szakférfiak véleményeiket, a szóbeli tárgyalást pedig tekintettel a gazdákat igénybe vevő nagy munkaidőre, mielőbb befejezik.

Miskolczy Gyula a horvát-szlavon kereskedelmi- és ipakamarák nevében arra kéri a minisztert, evgedje meg, hogy szintén irásban adhassa be véleményét.

Emődy József, az orsz. gazdaszövetség képviselője, a felszólalás sorrendjében készséggel engedte át helyét gróf Károlyi Sándornak, a kit ezen értekezletben a leghivatottabbnak tart arra, hogy a gazdák érdekeit tolmácsolja, ha az ő fényes érvelései után is mégis felszólal, teszi ezt azért, mert a saját egyszerűbb nyelvezetében óhajtja a gazdák bajait feltárni. Nagyon jól esik neki az a meleg rokonszenv, a melyet a tervezet a mezőgazdaság érdekei iránt tanusít.

Major Ferenc az ellen fordul, akik a mezőgazdaság érdekeit az ipar és kereskedelem rovására akarják ápolni. Nagyon rossz politikát követ az, aki csak a csontrendszerre fekteti a súlyt, mert a csontrendszer is csak úgy fejlődhetik, ha az izomszál, a vér s a több testrészek is gondosan ápolatnak. (Tetszés.) Szervi összefüggésben vannak ezek egymással, egyiket a másik rovására nem szabad erőszakkal kultiválni. Az ipar felvirágoztatása a főcél.

Major után Desseffy Auról gr. az Ausztriától szétválásról veszedelméről szólt. Hieronymi az iparfejlesztést és a védvám leszállítását sürgette.

niak minden ütökzetét végigharcoltam, végig küzdöttem . . .

— És végigszerette?

— Természetesen! De csak kétségbeesésből. Mindig úgy gondolkodtam: óh, ha egyszer hazajövök, meglepedhetem és találok egy leányt . . . Ah, olyan leányt, mint a milyet én képezek — ennek tartottam én fel minden szerelmemet . . .

— Fenntarthatja azt egy férfi?

— Világos! A férfiszív, Miczi kisasszony, tréfás egy valami. Kint a világban szeretkezik, mint a hogy a gyomor megkívánja az ételt és az italt. De ha otthon van, semmit sem tud többé erről. Semmit, ha mondom! És ha találkozik egy leány, melynél azt mondja:

Ezt szeretem! Akkor — akkor ugytetszik mintha csak mostjött volna a férfi a világra.

— No lássa, az asszonyi szív egész más. Az nem tud szeretgetni, míg az nem jön — no hát az igazi! . . . aztán újra megkínálta borral és mondá:

— Igyék hát! . . .

— És még egy csókot is?

A leány hevesen visszalökte és halkán, zavartan mondá;

— Mondom, hogy nem! — nem lehet.

— Miért ne lehetne? Van már talán kedvese?

— Az nincs, sóhajtott a leány. De van vőlegényem

— A kit azonban nem szeret, a mint látom?

— valami ostoba ficzkó lehet bizonyosan. Én más csak már legény vagyok,

— Miczi nem nevetett többé, csak mosolygott: Hát elakarna venni? — Ezt majdnem szomoruan mondta

De most megjedi ám Banda Muki. Elvenni! morogta. Minek? Hisz az csak . . . . . Elvenni! Nem, azt nem, hanem . . . . .

— Egy csókot úgy-e? volt a gúnyos és vidám felelet. Elég volt a bor?

— Igen, mondta a katona lehülve, szomoruan és felsülve követte a leányt fel a lépcsőn. Hanem a lépcső közepe táján megragadta a leányt derekon és megvult a csók.

— Hogy merészel? kiáltott a leány elpirulva, haragosan.

— Sohase csináljon belőle olyan nagy dolgot. Első és utolsó volt. Lássá, mi katonák a háboruban folyton szemünk előtt látjuk a halált. Tehát sebesen kell élni. És oly sok gyors élet után — ez volt sok, sok év óta az első boldog pillanatom!

A lány egy pillanatra otthagya a kezét a katonájában, öntudat nélkül belenézett azokba a mély, sötét szemekbe. Ugy tetszett, mintha mondta volna: Nekem is! Azután azonban kiszakította magát és felsietve kiáltá: — A soha viszont nem látásra! Hallja? Maga szemtelen ember!

— A soha viszont nem látásra! sóhajtott a katona.

Hazalovagolt. Esett az eső, mikor az erdőn keresztül ment, fujt a szél és ő bőrig ázott. De az legalább jót tett a szívének.

— Nos? kérdezte az öreg.

— Nem *vehetem* el apám! Felelt Dini urfi. Visszamegyek ismét a piccolonimiaiakhoz! Az öreg roppant haragba jött. Fiát majd ostoba gyerekeknek, majd bárdolatlan számárnak czimezte, végre is kiáltá: Tégy, amit akarsz! De holnap átjön Bártfay a Gizivel hozzánk, én meghittam őket és akkor itt kell lenned, köszöntened kell őket! Azután felőlem tehetsz, amit akarsz!

Másnap reggel csakugyan ájtott a kis társaság Csávásról lóháton A kisasszony fehér ménen ült, s le volt fátyolozva, mint a hölgyeknél szokás. Radóthy és fia fogadták őket az udvaron. Dini urfi miután köszöntötte az öreg szomszéd urat, odalépett a fehérménhez, leemelte a kisasszonyt és mondá: Bocsásson meg kisasszony a miért tegnap oly agyafurt voltam, hogy önökhöz szolgám és haditársam. Banda Muki neve alatt mentem el. Ostoba csiny volt az tőlem.

Érezte, mikor leemelte a kisasszonyt, hogy az reszket.

— Mi baj? kérdezte.

De a leány nem aggodalomkeltő okból reszketett, hanem a visszatartott nevetéstől. Látszott is, mikor hátravetette a fátyolát és az urfinak a szeme közzé nevetett.

A járványkórház Várad-Velenczén.

— Felelősség a közgyűlési határozat ellen. —

A csütörtöki városi közgyűlésen többen felszólaltak a tanács azon javaslatára ellen, hogy a járványkórház helyül a Várad-Velenczén Bölöny József tulajdonában levő üres telket vegye meg a város 7000 frtért.

A többség azonban megszavazta a tanács javaslatát.

Ezen közgyűlési határozat ellen már elkészült a felelősség. Dr. Kurländer Ede törvényhatósági bizottsági tag ugyanis a következő felelősséget adta be tegnap a városi iktatóba:

Tekintetes törvényhatósági bizottság!

A tekintetes törvényhatósági bizottság 1898. sz. a. kelt határozata ellen, melylyel az építendő járványkórház részére a Bölöny József tulajdonát képező Nagy-Szöllős-utca 79. számú négy és fél hold területű telek megvételét elrendelte tisztelettel

felelősséggel

élek következő indokokból:

1. Egyetlen tekintet az iratokhoz csatolt térképre és helyszínrajzra, meggyőző minden el fogulatlan szemlélet arról, hogy a megvásárolt terület határozott telek *járványkórház* részére legalkalmasabb, mert első sorban a város legkülső részén fekszik, hova nem gondozott elhanyagolt és egészségtelen mocsarakkal telt utak vezetnek. De ha a hozzáférhetési viszonyok nem is volnának oly kedvezőtlenek, mint jelenleg a valóságban V.-Velence és Váralja városrészek elhanyagolt közegészségügyi viszonyai teljesen kizárják azt, hogy a járványkórház a tervezett helyre építhető. Ha megáll a nméltású m. kir. honvédelmi miniszterium azon indokolása, melylyel a járványkórháznak a honvédelmi hadapród iskola *közlekedési* való eltávolítását kívánta t. i. hogy fertőző kórház iskola közelében veszélyes és a fertőző betegeknek az iskola mellett való elvitele az intézett növendékeire egészségügyi hátránnyal, sőt kifejezett veszéllyel jár és ezen indokolás általános elismert és elfogadott elv, akkor mennyivel inkább tekintetbe veendő ezen szempont egy nem zárt épületnél, hanem azon város részénél, mely minden betegség fészke és kiinduló pontja.

Ha pedig azt hiszi a tek. törv. hat. bizottság, hogy a járványstatisztika adatai szerint Várad-Velence és Váralján tényleg létező miseriákon járvány-kórház felállítása által segíteni fog, tévedésben van. A járványkórháznak a Nagy-Szöllős utcára való helyezését meg

— Ej kiált! Ugyanazon gondolatom támadt nekem is, mint önnek uram és kiakartam forgatni, mint Miczi szobalányom, önt, — saját maga felől! En azonban nem kérek ezért bocsánatot. Nekünk leányoknak szabad kiváncsiaknak lennünk.

— Apám! kiáltott Dini. Ez kell, vagy senki más!

— Nem, ficzkó, te bolondos egy gyerek vagy! nevetett az öreg.

— Nemde kisasszonyom, — megajándékoz a kezével?

— És még egy csókot is hozzá? — mosolygott a leány boldogan.

— Természetesen! kiáltott Dini urfi és a kisasszony nyakába esett.

— Nem értem az egész dolgot, de sejtem . . . mondá az öreg Bártfay.

— En sem értek semmit belőle, de sejtem — szólt az öreg Radnothy.

— Azt hiszem, Bártfay papa és Radnothy papa nem tagadjátok meg áldástokat!

— Semmi esetre sem! mondá az öreg Bártfay. De ti igen elvagytok fogulva.

— Boldogságtól!

— No, ha ilyen bolond férjet akar . . . ! szólt Radnothy a kisasszonyhoz.

— Persze hogy akarom, felelt a kisasszony, ő is akar engem!

— És még egy csókot is hozzá! diadal-maskodott Dini urfi és boldogan rohant föl a leánynyal a lépcsőn.

kellene előzni annak, hogy Várad-Velence és Váralja közegészségügyi viszonyai legalább tűrhetővé tétessenek, mert a nélkül a mostani állapotot csak súlyosítaná a fertőző betegeknek Nagy-Szöllős utcára való helyezése.

2. Igen érthető tehát azon rettegés, melylyel Várad-Velence és Váralja lakossága a járvány-kórháznak a Nagy-Szöllős utcára való helyezését fogadta. Mert ha veszedelmes a kórház a hadapród-iskola közelében, veszedelmesebb lesz az a járványok által látogatott Velenczén és Váralján, ahol az utcák egész sorozatán keresztül kell a betegeket a kórházba szállítani. És bármely nagyobb járvány fog e városrészben kiütöni, közel lesz a feltevés, hogy azt a járvány-kórház okozta vagy övelte, mert egy rendezetlen és egy magára hagyatott városrészben nem is példátlan eset, hogy a kórház révén terjedhet el a járvány.

3. Az esetleges érintkezés és a félig gyógyult betegek révén terjedhető ragályozáson kívül a járványkórháznak a Nagy-Szöllős utcára való telepítésének még igen figyelemre méltó *közlekedési* akadályai is van. A Nagy-Szöllős utca tudvalavólag a várad-velencei pályaudvarhoz vezető egyedüli főközlekedési útvonal, mely az összes szekér és keresetiforgalmat lebonyolítja. A beteg-szállító kocsik ennél fogva, az ideterelt kocsi közlekedést nem csak akadályozni fogják, hanem el is terelik úgy, hogy csak azok keresik fel ezen utcát, akinek nem lesz más módjuk a pályaudvarhoz jutni.

4. A telek főhibája mindenesetre az, hogy homlokzatával *három* utcavonalat érint. Egy kórház észszerű elhelyezése abban áll, hogy homlokzata minden kisebb legyen és inkább az udvaron terjeszkedjék. Ragályozás eshetősége egyenes viszonyban állván a homlokzat nagyságával, természetes, hogy az közegészségügyi hátrány és a forgalmi akadály is hatványozott mértékben növekszik azzal, hogy a telek 3 homlokzattal bír. És minő jelentősége van ezen körülménynek Várad-Velenczén és Váralján, azt a fentiekben a valóságnak megfelelően ecseteltem.

5. Hogy ily körülmények között a telek a városra nézve 7000 frt értékkel alig bír, kétségtelen. Az iratok közt levő ajánlatok bizonyítják, hogy olasz városrészben a *város* kívül fekvő és a közegészségügyi bizottság által a legalkalmasabbnak kijelentett telket a tulajdonos 3000 frtért, a város végén fekvő Szt.-Anna utcai telket szintén 3000 frtért hajlandó átengedni. Ezeket felül van a városnak két alkalmas telke járványkórház céljára: az egyik a kommandáns réten fekvő s a l. sz. káptalan által elcserélt 8 holdas rét, mely a központon s mégis külső területen fekszik. — a másik a Bonay kut mellett levő s a város határában fekvő pusztai telek, mely a város főmérnökének az iratok között levő jelentése szerint a jelzett célra legalkalmasabb. Ezen két telek közül egyik ellen sincs senkinek kifogása s a városnak kiadást nem okoz.

Tisztelettel kérem ezen fellebbezésemet a vonatkozó iratok kapcsán a nmélt. m. kir. belügyminiszter urhoz felterjeszteni, hol is a vonatkozó t. h. bizottsági határozat megváltoztatását s a járványkórháznak alkalmasabb helyre való telepítését kérem.

Tisztelettel

Dr. Kurländer Ede,
ügyvéd, thb. tag.

A háború.

Békealkudozások.

Budapest, július 15. (Saját tud. táv.) A »Matin« madridi jelentése szerint Sagasta miniszterelnök egy interviuever előtt kijelentette, hogy a kormány akarja a békét, de csakis a Spanyolországnek méltányos békét és jelenleg azon fáradozik, hogy megismerje az Egyesült Államok valódi intenczióit. A kubai hadsereg bizonyára kész a végsőig teljesíteni kötelességét, de az amerikaiak kiéheztethetik

a hadsereget. Amint a dolgok állanak, Spanyolország tárgyalásra fog lépni az ellenséggel.

Budapest, július 15. (Saját tud. táv.) Londonból távirják: A lapok hangsúlyozzák, hogy a jelen pillanat kedvező Spanyolországra nézve, hogy megindítsa a béke-tárgyalásokat.

A manillai harcztérről.

Budapest, július 15. (Saját tud. táv.) A kormányzónek Manilából f. hó 10-éről kelt hivatalos távirata szerint M o n e t tábornok megkísérelte, hogy csónakokon elhagyja Macadebot; az volt a célja, hogy az amerikaiaktól megmeneküljön, a csónakok azonban a fölkelők kezébe estek. Monet-t teletösségre vonják.

Santiago kapitulációja.

Budapest, július 15. (Saját tud. táv.) Santiago de Cuba kapitulációját aláírták. Az Egyesült Államok elfogadták a spanyolok feltételeit. A spanyolok katonai díszszel hagyják el a várost és azonnal hazaszállítják őket Spanyolországba.

Budapest, július 15. (Saj. tud. táv.) A »Times«-nek jelentik New-Yorkból tegnapi kelettel: Ma este tették meg az ajánlatot a Santiago de Cubában elfogott spanyol csapatoknak Spanyolországba való visszazállítására tárgyában. A csapatokat semleges hajókon fogják elszállítani. A tárgyalásokat hir szerint Ausztria-Magyarország és Franciaország képviselői vezetik.

Budapest, július 15. (Saját tud. táv.) New-Yorkból távirják: Charlestonból a csapatok küldését további parancsig beszüntették.

Budapest, július 15. (Saj. tud. táv.) Havannából távirják: A »Kaiserin und Königin Maria Theresia« osztrák-magyar torpedó-kohajó ide érkezett.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch park nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

* A kir. tanfelügyelőség helyisége. A nagyvárad kir. tanfelügyelőség hivatalos helyisége már korábban szűknek bizonyult s most már nem fér el a kir. tanfelügyelőség. Ez okból Sipos Orbán kir. tanácsos, tanfelügyelő idejét látta a kérdés megoldásának és pedig akként, hogy a városra semmi újabb teher ne háruljon. Átiratot intézett dr. Bulyovszky József polgármesterhez, a melyben kéri, hogy a tanfelügyelőséget helyezték át a községi polgári iskolába, ahol a mostani tanszermuzeum helyiségében ezzel együtt jól megférne. Ebből az előny is származnék, hogy a tanszermuzeum állandóan megsemmisíthető volna.

* Ösztöndíj adományozás. Császka György kalocsai érsek a néhai Haynald Lajos kalocsai érsek által őfelségök ezüst menyegzőjük alkalmából alapított egyházi zenészi ösztöndíjat, három évi időtartamra, fele részben Gaal Ferencz szabadkai karmesternek, fele részben pedig König Péter budapesti zeneművésznek adományozta.

* Az őszi hadgyakorlatok. Az idei hadgyakorlatok alkalmából először lesz az egész osztrák-magyar dunai flotta, a mely a »Körözs«,

»Szamos«, »Maros« és »Leitha« monitorokból, egy őrbíróhajóból és egy torpedónaszádból áll, felszerelve és a szárazföldi csapatokkal való együttműködésre elkészítve. A buziási nagy hadgyakorlatoknál Ferencz Ferdinánd főherczeg ez izben fog először hadtestet — még pedig a temesvári 7. sz. hadtestet — vezényelni.

* **A csillagvárosiak kérelme.** Nagyvárának egyik legelhagyatottabb része: Csillagváros nemcsak a jó utakat, türethető világitást, szóval egy modernbb város berendezését nélkülözi, de még egyetlen postai levélgyűjtő szekrényt sem lehet találni a városrészben. A lakosság körében keletkezett mozgalomból kifolyólag azon kérelemmel fordultak a posta-távirda igazgatósághoz, hogy egy posta szekrényt állítsanak fel Csillagváros alkalmas pontján. A posta-igazgató helyettes a kérelem teljesítését megígérte.

* **Felültetett vásárosok.** A m. kir. államasutak üzemeltetősége ugyancsak felültette azon helybeli iparosokat, kik kisebb helyet foglaló áruikkal, — a nevezett üzemeltetőség által 12201—1898—III. sz. alatt kiadott hirdetményben jelzett s reggel 3 óra 40 perczkor induló vonattal indulva — akartak a tegnapi margitai országos vásáron részt venni, mert bizony az induló vonatnak hire sem volt. Pedig a jelzett hirdetés félreismerhetetlenül július 15-öt említi. Értesülésünk szerint többen panaszt emeltek a felültetés miatt.

* **Felfüggesztett tanárok.** Mint a »Pesti Hirlap« írja *Hódmezővásárhely* város közigazgatási bizottsága Nagy Bálint polgári iskolai igazgatót és *Gémesi* Miklós tanítót hanyagság és *erkölcsi* kihágás miatt állásától felfüggesztette. Erdekes, hogy az erkölcsi kihágást elkövető Nagy Bálint egyszersmind református lelkész is.

* **A Königsvarter-istálló újabb győzelme.** A bécsi nagy Derby-győzelemmel igen jó nevet biztosított magának báró *Königsvarter* Hermann biharmegyei nagybirtokos versenystállója. Azóta már több első díjat nyertek az istálló lovai. Legújában a tátra-lomniczi lóversenyeken a két évesek handicap futamánál a 2000 koronás első díjat báró *Königsvarter* Hermann »Hente noch« nevű lova vitte el; lovagolta Cleminson lovász.

* **Jegyző-választás.** Nagy-Léta községben a napokban ejtették meg a jegyző választást, *Kovácsnay* Marcell főszolgabíró elnöklete alatt. *Főkövi* Sándor nagybajomi segédjegyzőt választották meg jegyzővé.

* **A telefon államosítása miatt.** A telefon vezetéknek nagy hátrányára volt, hogy a sétatereken a fák lombja zavarólag hatott a telefon közlekedésre; vagy ha ezt elakarták kerülni, meg kellett csonkítani a fákat. Ilyen kelemellen közlekedési akadály volt a Schlauch-terén is, miért a tanács meghagyta *Roth* János telefontulajdonosnak, hogy a vezetéket úgy helyezze el, hogy a fákat ne kelljen levagdósni. A nagyvárad-budapesti telefon vezetéket az állam nem sokára kifogja építeni s ezért rövid időn a nagyvárad telefont megváltja, sőt átvételre való tekintetből már leltározzák is a *Roth* telefon felszerelését. Az állam a nagyvárad telefont vezetéket újra fogja építtetni. Tekintettel erre a körülményre, *Roth* János azon kérelemmel fordult Nagyvárads város tanácsához, hogy a vezetékek áthelyezésére vonatkozó határozatát oldja fel s ne kényszerítse őt a különben újra építés alá kerülő vezeték áthelyezésére.

* **A humoros sikkasztó.** A fumei Schenker és társa-czég sikkasztó hivatalnokát a hatóság hiába keresi és a károsult czég 100 forintot ajánlott fel jutalmul Bauernek egy arczképeért. Most e hirdetésnek váratlan eredménye lett. Bauer ugyanis levelezőlapot irt a Schenker és társa czégnek, melyben igen udvariasan kijelenti, hogy az ígért összegért nagyon szívesen átengedi egyik arczképét. Ez az

eredeti levelezőlap Korfuban kelt. Az egész pedig ép azért »jó viccz«, mert Korfu Görögországhoz tartozik, a honnét — megfelelő szerződés hiányában — nem adják ki a sikkasztókat.

* **Meghalt az inség miatt.** Tegnapelőtt említettük, hogy *Beöthy* Attila erdejében egy ember agyonlőtte magát. Mint utjabban értesülünk, a szegény embert: *Kanalas* Imrét a nyomoruság kergette a halálba. Jó idő óta nem kapott semmi munkát s napokon keresztül nem evett. A büszke természetű ember azért nem tudta rávenni magát, hogy valakitől kérjen. A feleségének azt mondta, hogy kimegy gombát szedni az erdőbe, s a puskát két egymáshoz nőtt fa közzé szorítva, követte el az öngyilkosságot.

* **Öngyilkos parasztagda.** Székelytelek községben hosszú idő óta betegeskedett *Vlajka* Flóra gazdaember. Volt egy kis vagyonkája, de a betegség annyira elgyötörte, hogy nem sok gyönyörűséget talált a vagyonában. Hozzátartozói azonban nem is sejtették sötét tervét, melyet tegnapelőtt véghez vitt. Mig felesége a községben járt, a szegény ember felakasztotta magát.

* **Katonaváros öröme.** Mikor a tót legényt be sorozták katonának, rá huzzák a honvéd uniformist és szörnyen ki oktatták rá, hogy mi a katoná. Elmondták neki, hogy a polgárság védpaizsa, a haza oszlopa, a király bizalmának letéteményese stb. stb. ime mind ez áll a katonára, tehát büszke legyen az uniformisra. Aztán kérdezték Janót.

— Hát mi vagy te?
— Katona vagyok. Büszke vagyok.
— Mire vagy büszke?
— Piros nadrágumra, adja le a feleletet mosolygós képpel Janó.

Onnan jut eszembe ez a dolog, hogy a Katonavárosról öröm hír érkezett. Nem izgatja őket többé az állam által épített palota, a kaszárnyák, a város hatalmas fejlődése, mert most már nekik is van középületük, a — ragály-kórház.

Ime a levél:

»Tekintetes Tiszántul szerkesztőség.

Tek. szerkesztő ur sziveskedjen sok polgár nevében köszönetünket nyílvánoságra hozni a becses lapjába, ha látta volna azt az örömet a mi tegnap este Katonavároson és Csillagvároson volt, hogy a magyar példába az van, hogy nincs olyan hosszú, a melynek vége ne legyen, eddig tartották magukat, hogy ők mostoha gyerekek a városnál, hogy nem gondoskodnak őrök semmit sem, hogy az újrórosba építenek kaszárnyákat, olasziba állami palotákat végre mi is kaptunk bonczoló házat, nagy hálával vagyunk a városi atyánknak ki aszt keresztül vitte.

Több választó polgárok nevébe.

* **A vadházasság vége.** Hepes Simon cseszorai lakosnak nagyon keservesen esett az egyedüllét és egyelőre magához vette Nagy Annát. Eme szimpatiját azonban nagyon keserűen fizette meg, mert Nagy Anna észrevette, hogy csillog valami a ládafiában, rögtön felébredt jobbik természetű és egy őrizetlen pillanatban a láda értékesebb tartalmával — feledve mindent — tova illant.

* **Az »Országos Hirlap« megszűnik.** Mint hirlik a nagy garral megindított »Országos Hirlap« rövid kinlódás után megszűnik, illetve a »Budapesti Napló«-ba olvad bele. Személyeskedő modora úgy látszik nem hatott — node: »De mortibus . . . nihil nisi bene« — azt pedig nem tudunk.

* **Sikerült választás.** Barta Zsigmond kabai vasuti vendéglős gazdasszony-keresőre indult s talált is Szilágy-Somlyón egy szemrevaló leányzó *Orbán* Terézt, álnéven Korompai Erzsit, akit azután örvendező szívevel haza is vitt Kabára. A soknevű hölgyet szívével és bizalmával ajándékozta meg a hű korcsmáros, noha nem ismerte. A rendőrség azonban annál jobban, még pinczérleány korából, a mikor nem egyszer büntették meg. Annyira beopta magát a leány Barta szívébe, hogy elhatározta, hogy nőül veszi. Hazaküldte tehát a leányt, hogy a házassághoz szükséges eszközöket megszerezze,

szerelmes szíve azonban hiába várt napokig, mert se leány, se hir a leányról nem érkezett. Barta ekkor gyanakodni kezdett s nagy hamar meg is győződött arról, hogy szekrényéből 500 frt készpénz, arany órája és láncza és hét értékes gyűrűje hiányzik. Így azután mindjárt érthető lett, miért nem adott magáról életjelt a soknevű hölgy, akit most különösen erélyesen nyomoz a rendőrség.

* **Elégtételt vett rövid uton.** Kiss Lajos kereskedőséged több oldalról hallotta, hogy Spengler Francziska kereskedő Krizsán nevű segédje róla alaptalan híreket terjeszt. Tegnapi délután e miatt Kiss kérdőre vonta Krizsánt s nem respektálva Spengler Francziska látogatott üzlethelyiségét, a hetes és tanuló jelenlétét, egy kilóssal úgy ütötte fejbe Krizsánt, hogy azt menten elborította a vér. Így kiszinezve adta elő panaszát a kir. járásbírósnak, a sebesült testi sértésért kérve a támadó megbüntetését,

* **Ló hám nélkül.** *Klein* Ignác nagyvárad lakosnak volt négy hámja és egy gyeplője, de nem volt lova; midőn pedig rászánta magát, hogy vett lovat — nem volt hámja, se gyeplője. E különös dolog titka csak a napokban derült ki, amidőn *Klein* Ignác *Medgyesi* János nevű szolgálja elment. *Medgyesi* ugyanis az eltűnt, illetve az ő általa eltűntetett lószerszámokat és még több egyebet a piacon végeladást rendezve — szörnyen leszállított áron adogatta el. Eme feltűnő olcsóság eljutott *Klein* Ignác fülibe is, aki bizonyára szeretett volna egy pár lószerszámot jutányos áron megvásárolni és nemsokára a végeladás hatásáig beszünttetett.

* **Czimborák a rosszban.** Tanakus Péter, Pauler, Márton és Balazsán Tógyerj óczimborák Birtling községben s ha valami jó fogás esik mindjárt hirt adnak egymásnak. Így történt e hét elején is, hogy együttesen *Raducziner* Gyula birtingi lakoshoz betörték és onnan ruhaneműket 30 frt értékben és különféle ékszereket 26 frt értékben elmozdítottak. Tiltott cselekményükön azonban rajta vesztettek.

Cavaléria rusticána.

F. évi április hó 12-én Beélnék is meg volt a maga szenzációja. *Kádár* János beéli lakos leszúrta sógorát *Fekete* Jánost, aki neki, a szegény ágról szakadtnak ingyen lakást adott, élelemmel és apró-cseprő dologgal is kisegítette. A köznép is erősen felháborodott e hálátlanságra s a gyilkost csak a csendőrség közbelépése mentette meg a nép dühétől.

Ezt az ügyet tárgyalta tegnap a nagyvárad kir. törvényszék büntető osztálya *Nagy* József elnöklete alatt, szavazóbírák: *Grám* Sándor és *Kiss* Rezső.

A vizsgálat az odiozus vádlott mellett azonban olyan dolgokat vetett felszínre, habár ezek nincsenek is bebizonyítva, vagyis csak a körülményekkel eléggé összeegyeztethető dolgok, — melyek alapján a párizsi igen népszerű esküdtszék a vádlottat bizonyára szabadon engedné.

A meggyilkolt nevének vallomása.

Pap Juliánna eladja, hogy ő a *Kádár* János által leszurt *Fekete* János hites felesége, *Kádár* János feleségének édes testvére. Férjével a legjobb viszonyban voltak mindig. A vádlottat szorgalmas, dolgos embernek ismeri, de szörnyen makacsnak is egyszersmint és haragosnak, gyermekeit nagyon szerette. Nejével elég jó viszonyban élt, de egy régebb családi perpatvar miatt néha-néha össze is koczódtak. A végzetes napon, épen a husvét ünnepek után történt, hogy férjét, akit igazolásra szólított fel — négy helyen megszúrta a verekedés közben, melynek következtébeu férje rövid idő múlva meghalt.

Elnök: Nem vette-e észre, hogy férje

szerelmi viszonyt folytatott volna a vádlott feleségével, Máriával?

Pap Juliána: (hevesen) Nem! nem! mindig hűséges ember volt.

Vádlott vallomása

Vádlott, Kádár János eladja, hogy 33 éves, ref. vallású, nős, 2 gyermek atyja. Mintegy fél éve, hogy Fekete Jánoshoz költözött és vele a legjobb viszonyban élt mindaddig, míg egyes gunyolódásokból, felesége viselkedéséből és saját meggyőződéséből észre nem vette, hogy feleségével tiltott szerelmi viszonyt folytat. Ekkor is mérsékelte magát és igyekezett annyit összekuporgatni, amennyiből egy házikót épít fel, hogy oda költözködhessen át. A végzetes napon azonban tudomására akarta hozni a megölt feleségének a tiltott viszonyt. Ezt meg is tette és igazolni is akarta e viszony igaz voltát tulajdon felesége és a megölt szembevitése által. Szörnyű haragra lobbant Fekete János, mikor látta, hogy felesége előtt minden el van árulva.

— Gyere be! — rikácsolta egyre — gyere be a házba, hadd számolok le veled. Be is ment Kádár János, de elővigyázatul, mivel Fekete jóval erősebb volt nála, egy kést csusztatott a csizmaszárába s mikor látta, hogy több kettőnél, mert a markos Fekete letépette, — kirántotta kését és négyszer a nyélig ütötte azt Fekete testébe.

Kis idő múlva bejött a két feleség és szemtanui lehettek a tragédia végjelenetének:

— Megöltél sógor!

— Meg! — felelte halott-halványan Kádár János.

A kir. törvényszék még nem fejezte be ez érdekes bűnügy tárgyalását.

A művész bosszúja.

Ily czímen egy közkeletűségnek örvendő francia napilap a következő józsu történetet közli:

Egy kiváló hírnévnek örvendő párisi festőművész megrendelést kapott X. grófnőtől, hogy ennek arcképét fesse meg.

A grófnő egy időben, évekkel ezelőtt ünnepeit szépség volt, de mostanában már nagyon hervatag állapotnak örvend és az első szempillantásra kitetszik arczából, hogy sokkal közelebb áll az ötvenhez, mint az általa bevallani szokott 30-hoz. A grófnő úgy akarta, hogy arcképe még az ideitárlaton kiállításra kerüljön és tán éppen azért is zaklatta oly szerfölött sokat a művészt. Miközben a kép készült, ezerféle kifogásokat tett.

Majd az arcz színével volt elégedetlen, majd a haj volt tulságosan sötét, majd ez, majd meg az nem volt jó; egy szóval nap-nap után újabb meg újabb kifogásokat tett a készülő kép ellen.

A művész pedig bámulatos türelemmel dolgozott és lehetőleg igyekezett eleget tenni a szeszélyes hölgy csodálatos óhajainak. Amikor a kép tökéletesen készen volt, kijelenté a grófnő, hogy ez a legkevésbé sem hasonlít ő hozzá. Erre azután elfogyott a művész türelme és tudtára adta a grófnőnek, hogy éppen nem szükséges megtartania az arcképet: ezzel azután meghajtá magát és egyszerűen ajtót mutatott az elégedetlen hölgynek. Így azután a valósággal remekbe festett arckép a művész nyakán maradt.

Természetes dolog, hogy a bosszus művész első gondolata is az volt, hogy mivel bosszulhatná meg magát leginkább a megvénült szépségen. Rövid tündés után ecetet ragadott és néhány meszteri vonással átalakította a grófnő dus, gyönyörűen fésült haját gyáfra, vézna vakorcscsá, a mely ritkás hajzaton mindenfelől keresztül látszott a fejbőr.

A keskeny arisztokratikus kezekbe pedig két hatal-

mas hamis hajtineset pingált. A szalonasztalkát, mely mellett a grófnő alakja állott, átvarázsolta egy mesésen felszerelt toilette-asztalkává, — a mely asztalkán egész battéria üveg, doboz és egyéb szépítőszertartó állott. Az üvegek felirata világosan olvasható volt, — ott tündöklött például az egyik: »Liliom olaj«, a másikon: »Szépségviz«, a harmadikon: »Hajfestő, szőke« és így tovább.

A rettenetes művésznék gondja volt arra, hogy a grófnő is megtudja, mily originális képnek járnak csodájára már több napja az ő műtermében. A grófnő rosszat sejtve a művészhez hajtatott. Ez meglehetősen hidegen fogadta előkelő vendégét.

A grófnő mohón körülnézett a műteremben és borzadva látta a gúnyképet, amely — mi tagadás — bizony átkozottul hasonlított hozzá. A főrangú hölgy szörnyen felbőszült a kép láttára; heves szemrehányásokat tett a művésznék és fenyegetőzött, hogy sértés miatt panaszt indít ellene. A művész nyugodtan azzal felelt, hogy hiszen a grófnő éppen azért utasította vissza a képet, mert nem találta magához hasonlónak; miután pedig neki semmi ideje nincs arra, hogy haszontalan arczpingálásra vesztegessen idejét, úgy gondolkodott, hogy átfesté a képet — amint át is festette — és „Az 50 éves kokott“ czímmel ki fogja állítani.

Bizonyára — folytatta a művész — nincs senkinek joga ahhoz, hogy megtiltsa neki, hogy tulajdon festményével azt tegyen, ami neki tetszik. A grófnő erre — belátva tehetetlenségét — engedett valamelyest a dühös hangból, szépen könyörgésre fogta a dolgot és alapos összeg mellett nagy nehezen vehette reá a művészt, hogy a képet előbbi alakjába visszaállítva, illetve átfestve, hozzá elküldje.

SZÍNHÁZ.

Don Carlos. Körül üres páholyok. A földszinten előkelő számú potyajegyese, a földszinti állóhelyen vagy öten. Karzat nem számít. Így tüntetett a nagyváradi pénteki publikum Schiller legremekesebb alkotása ellen; megjegyzendő, hogy a darab remek fordításával E. Kovács Gyula végzett mesteri munkát; megjegyzendő továbbá, hogy *Ivánfi* nagy tehetsége minden erejével játszotta meg a czimszerepet; megjegyzendő továbbá, hogy E. Kovács Gyulán kívül egyetlen szereplő sem találta meg azt a hangot, a melylyel ilyesféle színpadi műben színpadon játszani szoktak. De, bár mindezek állnak is és ha az előadás 4 és fél órán át fásztotta is ki a publikumot, mégis valamilyen több érdeklődést is megérdemelt volna egy ilyen klasszikus színmű, még — Nagyváradon is. —i.

Színházi hírek. A kukta kisasszonyt tüzte ki az igazgatóság holnap vasárnap délutánra fél helyárrakkal, módot kívánva adni a délutáni közönségnek a népszerű darab megtekintésére. A szereplők a régi maradtak.

Felhő Klári. Rátkay L. pályadíjnyertes kitűnő népszínműve kerül holnap este rendes helyárrakkal színpadra, a melyben Kissné, Laczkó A., Székely I., Szilágyi B., Turchányi O., Bartos, E. Kovács, Iványi, Kassai, Leóvey, Pataki, Szentgyörgyi, Váradi és Vendrei játszanak jelentősebb szerepeket.

Igazságszolgáltatás.

A nagyváradi kir. tábla elintézt ügyei.

Büntető tanács.

Előadó: Molnár Géza.

1478. Tyirla Vaszali s. t. zsarolás lopás — részben megváltoztatva.

2588. Durinszky Manó testi épség ellen kh. — helybenhagyva.

2385. Fehér Sándor közcsend és testi épség — helybenhagyva.

2389. Farkas György közcsend elleni kh. — helybenhagyva.

2387. Marjovszki Sándor s. t. becsület sértés — megsemmisítve.

2442. Voján Lázár s. t. testi épség el. kh. — rendelet.

REGÉNY-CSARNOK.

37.

ELŐRE!

Neidegg után fordította: Tátraházi R. P.

Hogy tudta volna tehát Schahowskoi Sergius gyöngé keze e féktelen természetet megzabolázni. Továbbá hibái együtt nőttek vele és lassan lassan minden nemest kiöltek belőle. Megelégedett azzal, hogy az igazán jót még becsülni tudta.

Hogy második házasságában csalódott, igazi melegséggel csüggött az első emlékeim. Élénk képzeletében mintegy igazi megvilágításban ujjalt meg Sergius képe. A multra semmit sem adott, csak annyiban, amennyiben érdemes arra, hogy visszakivánjuk. Most a hercegi cím is drága kő volt előtte, eddig megvetette. Annak idejében csak személyes gyengeségnek tulajdonította, hogy Waldheim nem tűrhette, hogy annak szólítsák. Egyébiránt apról napra elviselhetlenebb lett az élet Waldheim mellett, mert ez az akart lenni, a mit ő soha sem ismert... ura. A két önző természet, egyik részéről számítás, másik részéről érzékenység, ellenmondás, így éltek együtt és egyik sem tudta magában feltalálni azt a köteleket, mely őket egybe fűzte, elviselhetővé tegye. Örökké surlódásokban éltek. Mindkettő rázta lánczait. Kis rántás — — — és a terhes köteleknek szakadnia kell.

XII. FEJEZET.

Kern gondolkodva járt alá s fel ücsöse szobájában, türelmetlenül várta. Felnezt mikor végre az belépett, tekintete vizsgálóan járta végig Ervin egész külsejét. A változás ennek egész testében ma különösen élesen látszott meg.

A magas alak meghajlott, szeme fényüket elvesztették, haja közt ezüst szálat fénylettek. A mi azonban különösen rosszul érintette Tónit, az a fáradt, petyhüdt arcz. Mintha az élet, a munkakedv tünt volna el azokból az erős vonásokból. Mint mindig, valahányszor Ervint megfigyelte, ma is kimondhatlan részvét gerjedt fel benne. Régen tudta már, hogy testvére nem boldog és valamiképp a szerencse ritkán jár magában, a szerencsétlenség soha sem.

A mi azonban legjobban bántotta, az volt, hogy Ervinben aláhanyatlott a szellemi munkakerő; dolgai már nem mutattak fel annyi szellemmel telt gondolatot — mint egykor — és az előterjesztettekből is bizonyos hátramaradás, esés tünt ki. Mindezen megfigyelések elkeserítették Tónit, ki szívverésének utolsó cseppjét is feláldozta volna testvéréért, ha az kedvező változást idézhetne ő annak sorsában. Szomorúságát még növelte az a gondolat, hogy Ervint arra kell rávennie, a mi teljes átkot hoz reá.

A szeretetet, mely e két oly hideg és számító embert egymáshoz fűzte — mindkét részről igazi, tiszta szeretetet — az a szeretet volt e két szívben a legfényesebb pont, ez volt egyedül, mely bizonyos nemességet kölcsönzött nekik.

— Talán valami kellemetlenség adta elő magát Ervin? — kérdezte Tóni gondosan. — Olyan mogorva vagy?

— Nagyon, nagyon kellemetlen. Az a fatalis jegyzék affaire nem akar a végére járni. A mióta az egyik orosz lapban határozott czélzások voltak tartalmára, elhatározták, hogy nyomozást indítanak.

— De hiszen ez megfogható — vélekedett Kern. — Reánk nézve pedig csak jó dolog lesz, ha a tolvajt, árulót leleplezik.

— Igaz, de rám nézve mégis megmarad a kellemetlenség, mivel éppen a reám bizott titkos iratok közül jött a dolog nyilvánosságra. Olvasd csak ezt, mindjárt megértesz.

— Erre nem gondoltam — szólt Kern és figyelmesen olvasni kezdte az átadott iratot.

— Csak megkeritném a gazembert, a ki ezt tette! Talán nem is volna sehol olyan mély börtön, mint a melyet megérdemel a nyomorult. De hát nincsen semmi támaszpont — semmi.

Állát fogva elgondolkozott.

— Tud valamit feleséged a dologból? — kérdezte hirtelen.

— Olga? Semmit! Egy asszonyra sem biznék ilyesmit, hát még erre.

— Az nem is volna tanácsos, mikor olyan pánszláv. Akkor talán Platonoff — — nem pedig ő —?

Tóni megrezzent, mert testvére, mikor e nevet meghallotta kiegyenesedett elsápadt, tágra nyitott szemekkel nézett reá:

— Platonoff? . . . . ismételte reszkető ajakkal — ez csinált valamit?

(Folyt. köv.)

TA VIR A T O K.

A királyné utazása.

Budapest, július 15. (Saját tud. táv.) Ischlből sürgönyzik: A királyné ő Felsége ma délelőtt elutazott Manheimbe. A király, Ferencz Szalvator főherczeg és Mária Valéria főherczegnő kikisérték ő Felségét a pályaudvarra.

A pátens működik.

Bécs, július 15. (Saját tud. távirata.) A »Wiener Zeitung« a 14. §. alapján július 9-én kelt császári rendeletet közöl a szeszadóról szóló 1888. évi június 20-iki törvény 3. szakaszában, valamint a c z u k o r a d ó r ó l szóló 1896. jul. 5-iki törvényben foglalt határozmányok érvényének meghosszabbítása tárgyában.

Thun gróf tanácskozik.

Bécs, július 15. (Saját tud. távirata.) Thun gróf miniszterelnök ma folytatta a tanácskozást az alkotmányhű nagybiratokossággal képviselőivel.

Konfliktus a német császár és egy vazallusa között.

Budapest, július 15. (Saját tud. táv.) Münchenből táviratozzák: Egy itteni lap szenzációs konfliktust közöl. Egy németországi szövetséges fejedelem levelet irt Vilmos császárnak, melyben udvariasan hivatkozott bizonyos jogokra, melyek őt a hadsereggel szemben megilletik. A német császár büszke hangú táviratban a következőképpen felelt: Az megilleti. Különben kikérem magamnak azt a tónust, melyet levelében használ.

A spanyol—amerikai háboruhoz.

Budapest, július 15. (Saját tud. táv.) Londonból távirják: Spanyolországban az összes alkotmány által biztosított személyi jogokat felfüggesztették.

Pénzügyi helyzet.

Budapest, július 15. (Saj. tud. táv.) Valparairoból jelentik: A pénzügyi válság még mindig tart. A bankok csak kis összegeket fizetnek ki a deponenseknek, úgy, hogy sok ipari vállalatot be kell zárni. A kongresszus tegnap elfogadta azt a törvényjavaslatot, amely egy év tartamára felhatalmazza az elnököt, hogy 50 millió dollárnyi papírpénzt bocsásson ki és a bankoknak biztosíték mellett 20 millió dollárt adhasson kölcsön 4%-os

kamatra. E papírpénzt 4 év múlva fogják bevonni. Az elnököt felhatalmazták, hogy 4 millió dollárnyi kölcsönt vegyen föl.

Követelt hadikárpótlás.

Budapest, július 15. (Saját tud. táv.) Konstantinápolyból sürgönyzik: A görög hadikárpótlás utolsó részletéből összesen 1.600,000 frankot foglaltak le, amely összegben bennfoglaltatik az Olaszország által követelt 400,000 franknyi kártérítés is. A francia és az olasz kormány jelenleg Párisban birói uton igyekeznek érvényesíteni követeléseiket.

KÖZGAZDASÁG.

Reich Jenő s Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

B u d a p e s t, július 15.	
Buza ősze	8.70
Buza tavaszra	4.26
Tengeri	5.12
Rozs ősze	6.76
Zab ősze	5.68

Értéktőzsde.

Az irányzat gyenge.

B u d a p e s t, július 15.	
Salgótarjáni	622.—
Waggon-kölcsön	244.—
Villamos vasut	256.75
Osztrák hitel	359.1/4
Magyar hitel	393.25
Allamvasut	357.30
Déli vasut	78.—
Rimamurányi	251.25
Magyar jelzálog	250.—
Magyar leszámítoló	261.60
Iparbank	107.—
Budapest közuti	380.50
Kereskedelmi	1435.87

B é c s július 15

Az irányzat gyenge.

Osztr. hitel	358.87
Magyar hitel	392.50
Allamvasut	355.50
Birodalmi márka	58.86

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1898. július 15-én.

Magyar aranyjárdék 4%	120.85
Magyar koronajárdék	99.—

Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	119.50
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	100.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	120.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	97.—
Italmérségi jog megváltási kötvény	100.80
Horvát-szlavón földtehermentesítési kötvény	97.75
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön	158.—
Tiszabábalyosi és szegedi sorsjegyek kölcsön	139.75
Osztrák járadék papírban	101.50
Osztrák járadék ezütbén	101.50
Osztrák járadék aranyban	121.50
Osztrák korona járadék	100.75
1860. Osztrák államsorsjegyek	141.50
Osztrák magyar bankrészvény	910.—
Magyar hitelbankrészvény	393.25
Osztrák hitelintézeti részvény	357.50
Páris vista	952.—
Német birodalmi márka	58.85
London vista	119.95
Páris vista	47.55
20 márkás arany	11.78

NAGYVÁRADI SZINKÖR.

A budapesti »Nemzeti« színház műsordarabja.

Evadbérlét 72. szám.

Kisbérlét 70. szám

Páros

Páros

Ma szombaton, 1898. július 16-án

a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével:

új díszletekkel és jelmezekkel, ötödször

A varázsgyűrű.

Operette 3 felvonásban és 5 képbén.

SZEMÉLYEK:

XV-ik Lajos	Vendrei F.
De Chavannes marquis	Leóvey Leo.
Renée, gyámleánya	Székely Irén.
Leocadie, társalkodónője	Lányi Edith.
De la Garde Georges	Margó Z.
Nicolas, tejttestvére	Kassai K.
Michelette	Perényi Margit.
Valpincon, lovag	Nyárai A.
Royal d'Artois, ezredes	Várdi N.
La Popeliniere, élelmezési főbiztos	Bartos Gyula.

Kezdeté fél 8, vége 10 óra után.

Holnap, vasárnap:

Délután 4 órakor, fél helyárrakkal:

A kukta-kisasszony.

Énekes bohózat.

Este fél 8 órakor, rendes helyárrakkal:

Felhő Klári.

Népszínmű dalokkal 3 felvonásban.

A szerkesztőért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Tarr és Társa építkezési vállalat Nagyváradon.

Van szerencsém a t. cz. építelő közönséget értesíteni, miszerint sikerült a »Tóth Jenő és Társa« nagyváradai fakereskedő cégéltagját STEINER B. urat az általam jövőben vállalkozó építkezésekhez társul fogadnom, miáltal azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy **kellő tőke** fölött bőven rendelkezvén, a legmesszebb menő igényeknek úgy a szolid kivitel, valamint **jutányos árak** és **kedvező fizetési feltételek** tekintetében megfelelhettek.

Építkezési vállalatunkat »Tarr és Társa építkezési vállalat« törvényszékileg bejegyzett cég alatt fogjuk vezetni, építési irodánk pedig az eddigi helyiségben (Szent-János-utca 322. sz. a. házamban) lesz, a hol az építkezési szakmába vágó mindenféle megrendeléseket elfogadunk; ezeknek **finanszírozását** társam keresztül viszi, a **technikai** vezetést pedig **én végzem** és mint eddig, jövőben is legfőbb törekvésem lesz a bennünk helyezett bizalomnak **becsülettel és tisztességes** uton megfelelni.

Czégünk a helybeli építkezéseken kívül a megyénkben is előforduló mindennemű magán és testületbeli (községi, hatósági, uradalmi stb.) építkezéseket felvállal és minthogy a 320—2/882. sz. **miniszteri jogositvány** szerint

emeletes házak és templomok

építésére is **képesítve vagyok**, vállalatunk az **építkezési szakmához tartozó mindennemű megbízatásnak képes megfelelni.**

E tekintetben felvilágosítással **nevezett irodánk, esetleg Tóth Jenő és Társa fakereskedő cég Nagyváradon** szívesen szolgál.

Kiváló tisztelettel

TARR GYÖRGY.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1898. évi május 1-től.

Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.					Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.					Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.							
	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	T. v.
Kolozsvár ind.	11 01	5 23	7 00	6 13	—	Budapest ind.	9 15	2 15	5 45	8 30	—	P.-Ladány ind.	4 06	1 31	6 00	2 29	6 05
B.-Hunyad >	12 20	6 40	8 37	7 54	—	Nagykátá >	10 20	3 25	7 54	10 16	—	Debreczen >	5 22	3 —	6 55	3 56	8 20
Csucsá >	12 52	7 09	9 19	8 32	4 49	Szolnok >	11 19	4 23	9 27	11 31	—	Érmihályfalva érk.	6 35	4 01	7 38	4 58	9 28
Bucsa >	—	—	9 33	8 51	5 13	P.-Ladány >	12 55	5 55	11 53	2 00	5 00	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Brátka >	—	—	9 50	9 10	5 38	Báránd >	—	—	12 07	2 12	5 17						
Rév >	1 34	7 47	10 08	9 30	6 13	Sáp >	† 1 17	† 6 15	12 24	2 27	5 38						
Élesd >	† 1 48	† 7 59	10 25	9 48	6 42	B.-Ujfalu >	1 33	6 30	12 46	2 47	6 04						
Mező-Telegd >	2 01	8 11	10 42	10 07	7 10	M.-Peterd >	—	—	1 00	3 00	6 21						
F.-Vásárhely >	—	—	11 01	10 27	7 38	M.-Keresztes >	—	—	1 14	3 12	6 37						
Várad-Velence >	2 25	8 32	11 10	10 37	7 51	Bors >	—	—	1 28	3 25	6 56						
Nagyvárad érk.	2 31	8 38	11 17	10 44	8 —	Püspöki >	—	—	1 36	3 32	7 08						
Nagyvárad ind.	2 38	8 43	11 32	11 04	2 22	Nagyvárad érk.	2 11	7 07	1 48	3 42	7 22						
Püspöki >	—	8 51	11 42	11 14	2 37	Nagyvárad ind.	2 18	7 14	2 06	3 58	1 22						
Bors >	—	—	11 50	11 22	2 48	V.-Velence >	2 25	—	2 30	4 05	1 31						
Mező-Keresztes >	—	—	12 03	11 37	3 20	F.-Vásárhely >	—	—	2 41	4 16	1 46						
Mező-Peterd >	—	—	12 15	11 50	3 38	M.-Telegd >	2 50	7 43	3 03	4 38	2 19						
B.-Ujfalu >	3 18	9 23	12 29	12 05	4 16	Élesd >	† 3 04	† 7 56	3 21	4 56	2 50						
Sáp >	† 3 33	† 9 38	12 47	12 25	4 49	Rév >	3 26	8 18	3 45	5 20	3 32						
Báránd >	—	—	1 01	12 41	5 13	Brátka >	—	—	4 06	5 43	4 08						
P.-Ladány >	4 05	10 06	1 34	1 19	5 31	Bucsa >	—	8 51	4 27	6 04	4 36						
Szolnok >	5 39	11 44	3 35	3 37	—	Csucsá >	4 16	9 06	4 53	6 31	5 03						
Nagy-Kátá >	6 34	12 41	4 45	5 07	—	B.-Hunyad >	4 52	9 37	5 32	7 16	—						
Budapest érk.	7 50	1 50	6 20	7 10	—	Kolozsvár érk.	5 55	10 37	6 59	8 33	—						

Nagyvárad—Szeged.			Szeged—Nagyvárad.			Nagyvárad—Arad.			Arad—Nagyvárad.				
	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.		
Nagyvárad ind.	10 20	4 25	7 30	Szeged ind.	3 45	10 25	6 40	Nagyvárad ind.	10 20	4 25	7 30		
Ósi >	10 30	4 36	7 44	H.-M.-Vásárhely >	4 44	11 05	7 57	Gyula >	12 21	6 34	10 21		
Less >	10 48	4 56	8 06	Orosháza >	5 39	11 54	9 38	Békés-Csaba >	2 23	7 17	4 32		
Gyapju >	10 56	5 04	8 18	Csaba >	7 00	2 33	4 50	Kétegyháza >	2 54	7 44	5 03		
Cséffa >	11 0	5 12	8 29	Gyula >	7 27	3 05	5 26	Kurtics >	3 28	8 20	5 38		
Szalonta >	11 26	37	9 08	Sarkad >	7 47	3 27	5 56	Arad érk.	3 55	8 47	6 05		
Kötegyán >	11 46	† 57	9 37	Kötegyán >	† 7 56	3 39	6 09	Szombatság-Rogoz—Dobrest.			Dobrest—Szombatság-Rogoz.		
Sarkad >	11 57	6 9	9 51	Szalonta >	8 23	4 10	6 47	Vegy. v. Vegy. v.			Vegy. v. Vegy. v.		
Gyula >	12 21	6 34	10 21	Cséffa >	8 42	4 34	7 18	Szombatság-Rogoz ind.	6 08	7 55	Dobrest ind.	4 22	6 36
Csaba >	2 10	7 22	4 44	Gyapju >	—	4 42	7 29	Nánhegyesel >	† 6 34	† 8 21	Nánhegyesel >	† 4 32	† 6 46
Orosháza >	3 10	8 32	5 50	Less >	9 04	5 00	7 51	Dobrest érk.	6 44	8 31	Szombatság-Rogoz érk.	4 56	7 10
H.-M.-Vásárhely >	4 00	9 26	7 00	Ósi >	9 21	5 19	8 16						
Szeged >	4 35	10 20	7 55	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 31						

Nagyvárad—Belényes—Vaskóh.			Vaskóh—Belényes—Nagyvárad			Nagyvárad—Gyoma			Gyoma—Nagyvárad.		
	V. v.	Sz. v.		Sz. v.	Th. v. sz. sz.		V. v.	Sz. v.		Sz. v.	V. v.
Nagyvárad ind.	3 50	2 40	Vaskóh ind.	4 30	2 30	Nagyvárad ind.	5 50	2 37	Gyoma ind.	3 40	2 40
V.-Velence >	4 05	2 51	Lunka-Rézbánya >	† 4 42	† 2 43	Ósi >	6 09	2 51	Déva-Ványa >	4 37	3 43
Félix-Fürdő >	4 32	3 13	Szudrics >	5 09	3 12	Uj-Palota >	6 24	3 05	Körös-Ladány >	5 13	4 25
Kardó >	4 50	3 27	Belényes >	5 37	3 52	Gyires >	6 41	3 17	Szeghalom >	5 40	4 56
Magyar-Gyepes >	5 50	4 17	Sonkolyos >	† 5 58	† 4 15	Körös-szeg >	7 02	3 36	Vésztő >	6 12	5 33
Tasádfő >	6 07	4 31	Belényes-Ujlak >	6 10	† 4 27	Szakál >	7 39	4 05	Kót >	6 38	6 08
Drág-Cséke >	6 30	4 45	Borz >	† 6 19	† 4 37	Nagy-tóti >	7 55	4 21	Íráz >	6 52	6 22
Magyar-Cséke >	6 50	† 5 —	Sólyom >	6 35	4 58	Komádi >	8 25	4 32	Komádi >	7 10	7 04
Dusesd >	† 7 05	† 5 12	Gyanta >	6 56	† 5 19	Íráz >	8 42	4 49	Nagy-tóti >	7 22	7 19
Szombatság-Rogoz >	7 46	5 47	Hollód >	7 10	5 34	Kót >	9 19	5 14	Sakál >	7 48	7 43
Hollód >	7 58	5 58	Szombatság-Rogoz >	7 31	6 03	Vésztő >	9 44	5 32	Körös-szeg >	8 11	8 18
Gyanta >	8 12	6 11	Dusesd >	† 7 55	† 6 34	Szeghalom >	10 34	6 13	Gyires >	8 33	8 33
Sólyom >	8 38	6 36	Magyar-Cséke >	† 8 07	6 49	Körös-Ladány >	11 —	6 31	Uj-Palota >	8 47	8 53
Borz >	† 8 53	† 6 50	Drág-Cséke >	8 26	7 17	Déva-Ványa >	12 03	7 21	Ósi >	9 03	9 12
Belényes-Ujlak >	9 05	7 01	Tasádfő >	8 40	† 7 33	Gyoma érk.	12 45	8 06	Nagyvárad érk.	9 20	9 30
Sonkolyos >	† 9 18	† 7 13	Magyar-Gyepes >	8 54	7 50	Nagyvárad—Érmihályfalva			Érmihályfalva—Nagyvárad.		
Belényes >	10 04	7 47	Kardó >	9 27	† 8 31	Vegy. v. Vegy. v.			Vegy. v. Vegy. v.		
Szudrics >	10 27	8 09	Félix-Fürdő >	9 40	† 8 45	Nagyvárad ind.	6 50	5 40	Érmihályfalva ind.	5 05	5 20
Lunka-Rézbánya >	10 56	† 8 21	V.-Velence >	10 01	9 09	B.-Püspöki >	7 17	5 57	Érselind >	5 37	6 01
Vaskóh érk.	11 12	8 49	Nagyvárad érk.	10 11	9 19	Bihar >	7 44	6 20	Székelyhid >	6 14	6 46
Székelyhid—Margitta			Margitta—Székelyhid								
	V. v.	V. v.		V. v.	V. v.						
Székelyhid ind.	9 50	7 55	Margitta ind.	4 35	4 45						
Apátkeresztur >	10 46	8 41	Monos-Petri >	4 46	4 56						
V.-Ábrány >	11 03	8 55	V.-Ábrány >	4 57	5 08						
Monos-Petri >	11 16	9 06	Apátkeresztur >	5 13	5 26						
Margitta érk.	11 28	9 16	Székelyhid érk. reg.	5 54	6 07						

Menetidj kiban állami vasuton										Fürdő-vonatok.									
I. o.	II. o.	III. o.	Sz. v.	Sz. v.	Szept. 15-ig	Sz. v.	Szept. 16-ig	Sz. v.	Sz. v.	Szept. 15-ig	Sz. v.	Sz. v.	Szept. 15-ig	Sz. v.	Sz. v.	Szept. 15-ig	Sz. v.	Szept. 15-ig	Menetidj kiban közuti vasuton
—	—	—	—	—	11 27	—	—	6 19	—	10 23	—	—	—	9 50	—	—	—	—	—
—	—	—	8 07	9 38	11 32	1 08	4 20	6 30	8 07	10 30	—	—	—	6 30	8 10	9 43	11 38	2 32	4 35
30	15	10	7 50	9 24	11 17	12 54	4 06	6 09	7 53	10 13	Érkezik	—	—	6 46	8 25	10 —	11 53	3 01	4 55
40	22	15	7 38	9 11	11 04	12 41	3 51	5 56	7 38	10 —	Indul	—	—	7 01	8 37	10 14	12 05	3 13	5 09
40	22	15	7 35	9 08	11 —	12 38	3 48	5 52	7 35	—	—	—	—	7 06	8 42	10 19	12 10	3 18	5 14
40	22	15	7 24	8 57	10 42	12 27	3 35	5 35	7 23	9 53	—	—	—	7 22	8 56	10 37	12 26	3 33	5 31
Nagyvárad																			
Nagyvárad vásártér																			
Várad-Velence																			
Rontó																			
Püspök-fürdő																			
Félix-fürdő																			

A vonatok közlekedési ideje közép-európai idő szerint van kitüntetve. — A vastagabb számok este 6 órától reggeli 5 óra 59 percig terjedő éjjeli időt jelentik. A †-tel jelzettek feltételes megálló helyek.

Nyomatott laptulajdonos: Szent László-nyomda részvénytársaság Nagyváradon.